

AITOR ALTUNA, EDURNE GONZALEZ
AUSARTU KULTUR ELKARTEA

“Programatutako udalekua baino zailagoa da udaleku parte-hartzailea aurrera eramatea”

Udalekuetan izena emateko garaia den honetan, hiru zutabetan eraikitako proiektua aurkeztu digu Ausartu Kultur Elkarteak: begiraleek programatutako ekintzen ordez, gazte eta heldu guztien artean jositako egitaraua; haurrei bakarrik zuzendutako udalekuen partez, 18 urtera artekoentzako eskaintza; eta makro-udalekuen eredia beharrean, gehienez 30 laguneko taldeak, familia giroa sortzeko.

TESTUA | MIKEL GARCIA IDIAKEZ
ARGAZKIA | DANI BLANCO

Aitor Altuna eta Edurne Gonzalez dira Ausarturen sortzaile eta sustatzaileak (Ausartu.eus). Hezitzaile, begirale, formatzaile, dinamizatzaile... aritu dira aisialdi proiektu ugarian, eta esperientzia hori guztia baliatu nahi dute orain, proiektuotan ikusi dituzten hutsune eta gabeziei aurre egingo dien udaleku propioa martxan jartzeko. Adibidez, gertatu izan zaie 15 urterekin udalekuetan primeran pasa duen gazteak 16 betetzear ere berriz izena ematea, baina ezetza jasotzea erantzun gisa, adinagatik. Hala, 18 urtera arteko eskaintza dute euren, hiru taldetan banatuta: 12-14 urteko gazteak, 14-16koak eta 16-18 bitartekoak. Astebeteko egonaldia planteatu dute talde bakoitzarekin, Astigarragako Santiagomendi aterpetxean.

HEZITZAILEEN "EKINTZITISA" GAINDITZEAZ

Udalekuetan oro har faltan bota duten beste ezaugarri bat bihurtu dute erronka: “Gazteak proiektuaren parte sentitzea eta lortzea guztion izango den eta guztion artean eraikiko dugun aisialdi proiektua”. Hezitzaileek maiz “ekintzitisa” dutela dio Altunak, “uneoro aktibitatearen bat daukagu programatuta, uneoro mugimenduan eta topera... eta bestelako filosofia bati heldu nahi diogu guk”. Malgutasun horrekin lan gutxiago ematen duela uste duenaren-

tzat, garbi azaldu du Gonzalezek: “Udaleku parte-hartzailea aurrera eramatea askoz zailagoa da programatutako udalekua baino, gazteak entzun behar dituzulako eta adierazi dituzten behar horiei gaurtik biharra erantzuteko baliabideak lortu behar dituzulako. Jarrera gakoa da, sortzen diren behar berriei erantzuteko prest egon behar duzu. Batzuetan ezingo da nahi dena bere horretan egin, baina beharbada bai egokitu-ta. 34 pertsona egongo gara (gehienez 30 gazte eta lau-pabost hezitzaile) eta 34 pertsona horien artean sortuko ditugu udaleku hauek. Oinarrizko programazio bat izango dugu, baina beti ere irekia, moldatzeko eta aldatzeko aukera bermatuz”.

Benetako parte-hartzea dute helburu, baina zer da benetako parte-hartzea? “Zein ekintza egingo dugu gaur, hau ala hau? Eta gehiengoaren babesa lortzen duen ekintza egin. Ez dugu parte-hartzea horrela ulertzen –azaldu digu Aitor Altunak–, baina ‘zer egin nahi duzue?’ galde-tu eta ‘primeran, ba orain zuek antolatu’ planteamendua ere ez dugu maite. Uda-

leku barruan komunitate bat sortu nahi dugu, denon artean adostu, erabaki eta hori aurrera atera ahal izateko prozesua eta baliabideak jarri. Udaleku

“

Gai baldin banaiz zure konfiantza lortzeko eta zuk kontatzeko hilekoa jaitsi zaizula eta min ematen dizulako ez duzula ekintza jakin bat egin nahi, zaintza bermatuta dagoen seinale

EDURNE GONZALEZ

batzuetan egin ohi dute ‘haurrek erabakitzeke eguna’: haurrek euren asanblada bat egiten dute eta ekintzaren bat, jolatsen bat, hautatzen dute, baina guk programazio ludikotik harago joan nahi dugu, egunaren eta astearen antolaketa egin nahi dugu elkarrekin, hezitzaileok ere asanbladaren parte izan nahi baitugu; gogoeta baten ondorio izan dadila erabakitzeke goazena, behar (zentzurik zabalenean) batzuei erantzungo dien astea antolatzea da asmoa. Gauetan adibidez, udaleku guztietan bilera egiten dute hezitzaileek, eguna nola joan den baloratzeko, baina ez da hori bera egiten gazteekin, ez da tarte bat hartzen eguna benetan baloratzeko, “ongi, gaizki” dikotomiatik harago. Guk denon artean egin nahi dugu balorazioa”.

Esaterako, gehitu du Edurne Gonzalezek, erabaki daiteke arratsero ordubeteko tartea hartzea, ondokoari kontatzeko zer

moduz dauden. Edo krepeak bazkaldu nahi dituztela adostu dezakete eta batzuk erosketak egitera joango dira eta beste batzuk errezeta begiratzearaz eta prestaketa antolatzeaz arduratuko dira. “Zer egin nahi duten galdetu eta lehenengo egunean beharbada esango digute ez dakitela edo guk nahi duguna antolatzeke, baina horri buelta ematen joatea da asmoa”.

Erabakimena gazteei itzultzeko xede horretan, beste adibide bat jarri digu Gonzalezek: “Anekdotak bat da, baina udalekuetan izena emateko matrikularen fitxan, gurasoek tarte zuri bat izaten dute seme-alabari buruzko informazioa jartzeko, bada guk gazteari berari zuzendutako laukia gehitu dugu, bere burua aurkez dezan. Eskatzen zaie gurasoei haurra deskribatzeko, baina udalekuetara datorrenari berari nola ez diogu ba aukera emango bere burua deskribatzeko? Eta aldea izugarria da, guraso batzuek ‘ez du entsaladarik jaten’ eta halako informazioa jarri ohi dutelako, eta gazteak beren izaeraz mintzo dira gehiago”. Argazkiekin berdin jokatuko dutela nabarmendu du Altunak: gurasoei baimena eskatu ohi zaie, udalekuetan euren seme-alabei ateratako argazkiak sare sozialetan zabaltzeko eta abar; “guk protagonistei ere galdetzen diegu, 15 urteko gazteak esan diezazukeelako ez duela nahi bere aurpegia halako edo bestelako lekutan agertzea. Zabaltzen ari garena bere irudia izanik, zer esana izango du ba”.

ZER DA ELKAR ZAINTEA?

Hirugarren oinarri bat du Ausarturen proposamenak: kopuruz udaleku txikiak izatea. 34 lagun artean sortzen diren harremanak gertukoagoak eta sendoagoak izatea espero dute, 70en artean sor daitezkeenak baino. Talde txikiak arreta pertsonalizatuagorako aukera ematen duela diote, elkar zaintza estuagorako aukera. “Hezitzaile eta nerabeen artean muga bat dago, errespetatu behar den muga bat, baina gai baldin banaiz zure konfiantza lortzeko eta zuk kontatzeko hilekoa jaitxi zaizula eta min ematen dizulako ez duzula ekintza jakin bat egin nahi, zaintza bermatuta dagoen seinale. Gazteek senti gaitzate gertu eta entzuteko eta laguntzeko prest, horrela ulertzen dugu elkarren arteko zaintza”, azaldu du Gonzalezek. Horretarako, gehitu du, inportantea da “gazteak ez hartzea inkompetentzat, maiz horretarako joera dugulako. Aldi berean, ezin diot eskatu gazteari bere sentimenduak eta emozioak adierazteko, nik nireak ezkatzen

EROSO ETA SEGURU. BAKOITZA BERE MOTXILAREKIN DATOR UDALEKUEKETA. “ZAZPI EGUNETAN EZ DIOGU SOLUZIOA AURKITUKO, BAINA AURKITU DEZALA ESPAZIO EROSO ETA SEGURU BAT”.

baditut. Gaur gaizki banago eta negargura badut, gardena izango naiz eta gaizki nagoea azalduko dut, zintzotasunez”.

Talde txikiak lasai, patxadaz eta malgutasunez aritzeko aukera ematen duela ere azpimarratu dute, talde handiek behar duten kontrolari iskin egitea errazagoa baita.

ESPAITUA EZ ZAREN ESPAZIO BAT

Hezkuntza ez formalari duen balioa airtortu nahi diote Altunak eta Gonzalezek, pertsonak hezten dituelako, ez testu-liburuekin, baina bai esperientzien bidez. “Udalekuetan esaterako, etxetik kanpo astebete igarotze hutsa eta horretara ohitzea bada hezitzailea. Agian gaizki edo arraro sentituko zara etxetik kanpo, eta onartu beharko duzu gaizki zaude la, eta zure frustrazioak nola kudeatu landu beharko duzu”, dio Gonzalezek. “Sentimenduen kudeaketa, harremanak eta sorkuntza prozesuak modu naturalean lantzen dira hezkuntza ez formalean –uste du Altunak–. Eduki gutxiago barneratuko dituzu, baina bizipenetatik eta ziurgabetasun

horretatik, ezagutu berri dituzun lau hezitzaileekin eta beste 30 gazterekin 24 ordu igarotzeak ematen dizun ziurgabetasunetik, asko ikasiko duzu. Norbere buruarekin harremanetan jartzen zaitu horrelako esperientzia batek, norbere gaitasun eta ezinekin”.

Gonzalezek hitzetan, norbera den bezalako izateko espazioa dira udalekuak, “ez duzulako egunerokoan inguruan mugatzen zaituen jendea; udalekuetan ez zaituzte epaituko, eta egun horietan askeago sentitu zaitezke zure emozioak azaltzeko”.

“

Eskolan baino eduki gutxiago barneratuko dituzu, baina bizipenetatik eta ziurgabetasun horretatik, beste 30 gazterekin 24 ordu igarotzeak ematen dizun ziurgabetasunetik, asko ikasiko duzu

AITOR ALTUNA

sentitu zaitezke zure emozioak azaltzeko”. Bakoitza bere motxilarekin etorriko da, bullyingaren biktimarik izango da beharbada, eta motxila hori askatzeko eremua izan daitezke udalekuak, barnean daramana husteko abagunea. “Zazpi egunetan ez diogu soluzioa aurkituko, ez dugu bere ingurua eta errealitatea hainbeste ezagutzen, baina zazpi egun horietan aurkitu dezala espazio eroso eta seguru bat, lasai eta gustura egoteko espazioa, eta indarrez beteta bueltatu dadila bere eguneroko errealitatera”. ●